

TED ANKARA KOLEJİ ÖĞRETMENLERİ İÇİN INTERNET ÜZERİNDEN MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

Gözde Baç Yıldırım

I. Giriş

Günümüzde eğitim artık, birikmiş olan bilginin aktarılmasından çok, bilgiye ulaşma ve onu kullanma becerilerini kazandırma boyutu ile öne çıkmaktadır. Eskiden var olan, "yetişkinlik dönemine kadar devam eden kitlesel eğitim" de yerini "yaşam boyu sınırsız eğitim"e (life long learning) bırakmış durumdadır.

Değişen eğitim kavramı, öğrenci ve öğretmen rollerinde de değişimi zorunlu kılmaktadır. Öğretmen, "herşeyi bilen ve anlatan" kişi olmaktan çıkarak, "öğrencisi ile öğrenen ve onları yönlendiren" kişiye dönüşmüştür (ISTE, 1998). Bu rol, öğretmenlerin meslektaşlarıyla daha çok etkileşimde bulunma ve mesleklerindeki yeni gelişmeleri daha yakından izleme ihtiyacı duymalarına yol açmıştır.

Globalleşen dünyamızda, bilgi teknolojilerinde gerçekleşen ileri düzeydeki gelişmeler, öğretmenlerin bu ihtiyaçlarını karşılayacak yeni paradigmanın ortaya çıkmasına yol açmıştır. Artık toplumun ihtiyacını karşılayabilecek insan tipini yetiştirecek ortam ve kişiler için yeterli ve etkili öğrenme ortamlarının sağlanması mümkündür. Bu da internet ve bilgi teknolojilerinin etkili kullanımı ile gerçekleştirilir (Khan, 1997).

İnternet ile "Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BT)- Information and Communication Technologies (ICT)" kullanımı yeni kültürel oluşumların da habercisidir. Artık "dünya vatandaşı" olmak ya da olmamak, interneti ve ICT'yi ne ölçüde kullandığımızla doğrudan ilgilidir (DPT, 2001). Bu bağlamda geleceğin insanını yetiştiren eğitim kurumlarının, öncelikle de öğretmenlerin, ICT kullanımında öncü olmaları kaçınılmazdır.

TED Ankara Koleji'nde, bilgi teknolojileri alanındaki bu gelişmeler doğrultusunda, 1996-1997 öğretim yılında 4. sınıftan itibaren, 1998-1999 öğretim yılında ise, 1. sınıftan itibaren öğrencilere bilgisayar dersi verilmeye başlanmıştır. Aynı anlayışla, 1996 yılı haziran ayından itibaren öğretmenlere yönelik Windows, Word, Excel, Powerpoint, internet ve web sayfası dizaynı konularında hizmet içi eğitim seminerleri verilerek öğretmenlerin bilgi teknolojilerini tanımaları ve kullanmaları sağlanmıştır (Akkoyunlu, 1999).

Gelinen bu noktada, artık öğretmenlerimizin, yukarıda belirtilen: meslektaşlarıyla daha çok etkileşimde bulunma ve mesleklerindeki yeni gelişmeleri daha yakından izleme ihtiyacına cevap verebilecek bir projenin geliştirilmesi kaçınılmaz olmuştur.

II. Projenin Amacı ve Hedefleri

TED Ankara Koleji, yeni bir yüzyıl ve milenyumun başlangıcında, bilgi teknolojisindeki patlamanın neden olduğu, eğitim/öğretim alanlarında ortaya çıkan değişimi yakından takip etmektedir. Özellikle, geleceğin insanını yetiştirecek öğretmenlerin, bilgi teknolojilerindeki ve diğer alanlardaki gelişmelerden haberdar edilmeleri amacı ile okul içinde çeşitli kurslar ve hizmet içi eğitim seminerleri düzenlenmektedir. Bu kurs ve seminerlerde verilen bilgiye ulaşabilmek için, öğretmenler *belli bir saatte ve yerde* bir araya gelmektedirler. Ancak, günümüzde artık bilgi teknolojileri ve internet, öğretmenlerin, bilgiye *istedikleri ve ihtiyaç duydukları zamanda ve yerde* kolayca ulaşabilmelerini, dünyanın her yerindeki meslektaşlarıyla etkileşimde bulunabilmelerini mümkün kılmaktadır. Bunu gerçekleştirebilmek amacı ile TED Ankara Koleji öğretmenlerine yönelik olarak "İnternet Üzerinden Mesleki Gelişim Programı" hazırlanmıştır.

Böyle bir program hazırlamanın bir diğer amacı ise, öğretmenlerin, bilgi okur yazarlığıyla da geliştirilen, ICT becerilerini geliştirerek; hem öğrenci ile empatik iletişim

kurmalarını, hem de detayların farkında olarak, öğrenciyi yönlendirebilmelerini sağlamaktır.

İnternet Üzerinden Mesleki Gelişim Programı ile; aşağıdaki hedeflere ulaşılması düşünülmektedir:

1. Kurum çapında sürekli kişisel ve mesleki gelişimin farkındalığını ve buna yönelik motivasyonu güçlendirmek
2. İnternet ve elektronik öğrenme konularında mesleki ilgiyi yalnızca kişisel ve mesleki büyüme için değil aynı zamanda eğitim-öğretim uygulamaları için de desteklemek
3. İhtiyaçların yönlendirdiği, kendi kendini yöneten mesleki gelişime geçişte destek sağlamak ve yol gösterici olmak
4. İnternet ve elektronik öğrenmeyi K-12 müfredatıyla bütünleştirmeye destek vermek için kurum içi olanakları artırmak
5. İnterneti kendi işlerinde kullanma ve bütünleme çalışmaları sırasında TED Ankara Koleji öğretmenlerine zaman kazandırmak

III. Proje Süreci

Aralık 1999- Nisan 2000 tarihleri arasında TED Ankara Koleji ARGEM Müdürü ile bir İngilizce Öğretmeninin katıldıkları, Northern Iowa Üniversitesinin İnternet Üzerinden -Online- Eğitim Programı; projenin alt yapısını oluşturan ilk çalışma olmuştur. Programı başarı ile bitiren katılımcılar daha sonra, program çerçevesinde hazırladıkları projelerini ve deneyimlerini, TED Ankara Koleji öğretmenleri ile "İnternet Üzerinden Mesleki Gelişim Programı" adı altında paylaşmışlardır. Haziran 2000 ve Eylül 2000 Hizmet İçi Eğitim Seminerlerinde gerçekleşen değerlendirme toplantılarında, programa internet üzerinden katılmış olan az sayıda öğretmen geri bildirimde bulunmuş ve programı değerlendirmiştir. Toplantılarda yararlar ve sınırlılıklar tartışılmıştır.

2000 yılı Mayıs ayında, Bilkent Üniversitesi Öğretim Üyesi Dr. Fred Woolley, yapılan protokol gereği TED Ankara Koleji için "İnternet Üzerinden Mesleki Gelişim Programı"ni İngilizce olarak hazırlamaya başlamış ve 2001 yılı Temmuz ayında tamamlamıştır.

Süreç içerisinde, proje danışmanı, bir İngilizce öğretmeni ve proje sorumlusu, Anadolu Üniversitesinde, Doç. Dr. Badrul Khan tarafından sunulan "Critical Issues in Web-Based Learning" konulu seminere ve "A Framework for Web-Based Learning" konulu konferansa katılmışlardır. Konuşmacı Doç. Dr. Khan, TED Ankara Kolejinde geliştirilmekte olan programla ilgili, sorular üzerine, özel olarak önerilerde bulunmuştur.

Haziran ayında İngilizcesi biten ve programın bir üç modülü Türkçe'ye uyarlanan programın, Haziran 2001 Hizmet İçi Eğitim Seminerlerinde yarım saatlik oturumlar halinde toplam 118 öğretmene genel tanıtımı yapılmıştır.

Eylül 2001 Hizmet İçi Eğitim Seminerlerinde, modüllerin incelenmesi ve geribildirim elde edilmesi amacıyla yapılan pilot çalışmalara toplam 81 öğretmen ve idareci katılmıştır. Böylece programın hazırlanma aşamasına kullanıcıların, öğretmenlerin, de dahil olmaları sağlanmıştır. Öğretmenler, Türkçe uyarlaması tamamlanan 6 modülle ilgili çok faydalı geri bildirimlerde bulunmuşlar ve programın bir an önce kullanıma açılmasını istemişlerdir. Seminerlerde değerlendirme formunun yanı sıra, katılımcıların inceledikleri program ile ilgili tutumlarında bir fark olup oluşmadığını anlamak amacıyla, kendilerine seminer öncesinde bir test uygulanmıştır (ön test). Seminer sonrasında katılımcılardan aynı testi bir kez daha doldurmaları istenmiştir (son test).

Bu uygulamadan elde edilen istatistiksel sonuçlar (bkz. Ek-1), katılımcılar tarafından doldurulan ön ve son testler arasında anlamlı bir fark bulunduğunu göstermiştir. Buna göre öğretmenlerin programı inceledikten sonra, programla ilgili daha olumlu bir tavır geliştirdikleri söylenebilir. Bu sonuçlar; pilot çalışmaların, öğretmenlerin programı genel anlamda tanımaları ve kullanma konusunda güdülenmeleri açısından yararlı olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Ayrıca diğer istatistiksel ölçümler, bu olumlu tavrın branş farkı gözetmeksizin tüm öğretmenler için geçerli olduğunu göstermiştir. Bu da, tüm branşlar için programın yararlı bir kaynak oluşturduğu ve pilot çalışmalar sonrasında, tüm öğretmenlerin programı kullanma konusunda istekli oldukları şeklinde yorumlanabilir. Bundan sonraki süreçte, diğer modüllerin de Türkçe'ye uyarlanması, öğretmenlerden gelen geri bildirimler yönünde iyileştirmelerin yapılması ve bazı bağlantılardaki bilgilerin Türkçe'ye özetlenerek çevrilmesi planlanmaktadır. Bu çalışmalar sonunda ise, tüm programın, intranet üzerinden, bütün TED Ankara Koleji öğretmenlerinin kullanımına sunulması planlanmaktadır.

IV. İnternet Üzerinden Mesleki Gelişim Programının İçeriği

İnternet Üzerinden Mesleki Gelişim Programı'nın içeriği, Haziran 2000'de okul çalışanlarına uygulanan "Hizmet İçi Eğitim İhtiyaç Belirleme Anketi" ile belirlenmiştir. Bu anketten elde edilen sonuçlara göre, eğitim ihtiyacı duyulan ana konular on başlık altında toplanmıştır. Oluşturulan bu on modül de, işlevleri açısından üç kategoride gruplandırılabilir:

1. Kişisel Gelişim Modülleri

(Kişisel Farkındalığın Geliştirilmesi, Stres Yönetimi, Kişiler Arası Çatışmaların Giderilmesi, Zaman Yönetimi)

2. İnternet Modülleri

(Mesleki Gelişim için Etkili Bir Araç Olarak İnternet, İnterneti Dersinize Katmak)

3. Öğretim Modülleri

(Öğrenci Motivasyonunu Artırmak, Tartışma Stratejileri, Farklı Yeteneklerin Olduğu Sınıflarda Öğretim, Yaratıcı Problem Çözme Yolları)

Modüllerin her biri, konuları ile ilgili yaklaşık on kadar alt ünite içermektedir.

V. Programın Özellikleri

İnternet Üzerinden Mesleki Gelişim Programının özellikleri şöyle sıralanabilir:

1. Bu programdaki modüller; öğretmenlerin ve idarecilerin bireyselleşmiş, kendi kendini yönlendiren kişisel ve mesleki gelişimini desteklemek için oluşturulacak olan Elektronik Performans Destek Sisteminin başlangıcını oluşturmaktadır.
2. Modüller zorunlu olarak birbirini takip eden dersler dizisi değildir.
3. Her bir modül, içerdiği bağlantılı üniteler aracılığı ile, belli konularda özlü ve odaklı bilgi sunmaktadır.
4. Her modül kendi konusuyla ilgili, seçilmiş web siteleri, posta listeleri ve yeni gruplar topluluğuna giden adresler vermektedir.
5. Her modül yalnızca internet yoluyla değil aynı zamanda çok özel bir kaynakçayı da içererek, kendi konusunda yapılacak sonraki araştırmalara yol göstermekte ve bu tür araştırmaları teşvik etmektedir.
6. Gelecekte de bu programı, öğretmenlerin kişisel ve mesleki ihtiyaçları yönlendirecektir.

Özet olarak, İnternet Üzerinden Mesleki Gelişim Programı;

- HER ZAMAN/ HER YERDE ULAŞILABİLİRDİR: Talebe Bağlı Mesleki Gelişim - en çok ihtiyaç duyulan anlarda - günün 24 saati, haftanın 7günü (24x7) öğretmenlerin kullanımına açıktır.
- KULLANICIYA ÖZGÜDÜR: Öğretmenlerin kişisel ya da mesleki gelişim ihtiyaçları programı nasıl kullanacaklarını belirler.
- ETKİLEŞİMSELDİR: Online öğrenme pasif bir etkinlik değildir. Kişiyi sürece katar. İnternet Üzerinden Mesleki Gelişim Programı da, öğretmeni: seçme, düzenleme, analiz etme, senteze varma, müdahale etme, karar verme, tartışma, işbirliği yapma, araştırma vb. süreçlere dahil eder.
- SEÇME ÖZGÜRLÜĞÜ VERİR: Öğretmene neyi, ne zaman, ne kadar ve ne hızda öğreneceğini seçme (kalıplara bağlı kalmama) özgürlüğü sağlar. Öğretmen kendi gelişimini kontrol edebilir.

- GENİŞ İLETİŞİM AĞI SAĞLAR: Tüm dünyada öğretmen ve idarecilerin mesleki gelişimiyle ilgili kullanımında olan en iyi web sitelerine, zengin bir "bağlantı-link" koleksiyonu sunar.
- ZAMAN KAZANDIRICIDIR: Program, internet kullanımında bir sıçrama tahtası niteliğindedir. Öğretmenin kendi çabaları ile aylarını alan bir iş, bu program yardımıyla sadece bir kaç günürü alır.
- KÜTÜPHANE KAYNAKLARI DESTEĞİ VARDIR: Programın gelişimi için kullanılan referanslar ileriki çalışmalar ve gelişim için TED Ankara Koleji kütüphanesinde bulundurulmaktadır.

VI. Sonuç ve Öneriler

İçinde bulunduğumuz 21. Yüzyılda; bilim ve teknolojiadaki gelişmeleri takip edebilen, "bilgiye ulaşabilen, ulaştığı bilgiyi kendi yapısına uydurabilen, buna yenilerini katabilen ve bu bilgiyi yayabilen toplum ya da kişiler güçlü olarak kabul edilmektedir." (Akkoyunlu, 1999) Bu durum, geleceğin insanını yetiştirecek öğretmenler için yeni ihtiyaçların oluşmasına yol açarken, özellikle bilgi teknolojilerindeki gelişmeler, öğretmenler için bu ihtiyaçların karşılanmasını kolaylaştırmaktadır. Bu bağlamda internet, öğretmenlere sınırsız kaynaklar sunmaktadır.

TED Ankara Koleji öğretmenlerinin, ihtiyaç duydukları konularda, istedikleri yer ve zamanda etkili bir biçimde yararlanabilmeleri için "İnternet Üzerinden Mesleki Gelişim Programı" hazırlanmıştır. Böylelikle öğretmenlerin, mesleklerindeki gelişmeleri takip edebilmeleri, dünyanın değişik yerlerindeki meslektaşları ile iletişim içinde olmaları, ihtiyaç duydukları bilgiye anında, yer ve zamandan bağımsız olarak ulaşmaları mümkün olacaktır.

Ancak bu çalışma, bir "İnternet Üzerinden Mesleki Gelişim Merkezi" nin ilk adımı olarak kabul edilmelidir. Bu adımı, TED Ankara Koleji öğretmenleri için "tartışma grupları", mesleki deneyimlerin ve ürünlerin paylaşıldığı "paylaşım köşesi", mesleki gelişim fırsatlarının duyurulduğu "ilan panosu", öğretmenlerimizden gelen önerilerle eklenecek her branş için "yeni bağlantılar" köşesi gibi adımların izlenmesi ve internet üzerinden bir mesleki gelişim merkezi oluşturulması düşünülebilir.

Ek-1 ÖNTEST-SONTEST KARŞILAŞTIRMASI (BAĞIMLI T-TEST)

Descriptives

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
ÖNTEST	81	11,00	50,00	41,2099	5,85174
SONTEST	81	15,00	50,00	43,0988	6,25021
Valid N (listwise)	81				

T-Test

Paired Samples Statistics

	Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1 ÖNTEST	41,2099	81	5,85174	,65019
SONTEST	43,0988	81	6,25021	,69447

Paired Samples Test

	Paired Differences			t	df	Sig. (2-tailed)
	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
Pair 1 ONTEST - SONTEST	-1,8889	5,50681	,61187	-3,087	80	,003

Oneway

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
ONTEST	Between Groups	308,019	6	51,337	1,488	,196
	Within Groups	2346,301	68	34,504		
	Total	2654,320	74			
SONTEST	Between Groups	274,739	6	45,790	1,127	,356
	Within Groups	2764,007	68	40,647		
	Total	3038,747	74			

Descriptives

BRANŞ = fel/sos/tar/coğ

Descriptive Statistics^a

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
ONTEST	13	11,00	46,00	37,2308	8,89901
SONTEST	13	27,00	50,00	42,3077	6,63808
Valid N (listwise)	13				

a. BRANŞ = fel/sos/tar/coğ

BRANŞ = mat

Descriptive Statistics^a

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
ONTEST	6	35,00	46,00	41,5000	3,67423
SONTEST	6	23,00	44,00	38,3333	7,68548
Valid N (listwise)	6				

a. BRANŞ = mat

BRANŞ = fen/fiz/kim/biy

Descriptive Statistics^a

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
ONTEST	12	36,00	50,00	43,2500	4,57513
SONTEST	12	30,00	50,00	45,0000	5,84652
Valid N (listwise)	12				

a. BRANŞ = fen/fiz/kim/biy

BRANŞ = tür

Descriptive Statistics^a

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
ÖNTEST	14	28,00	50,00	42,8571	5,62764
SONTEST	14	15,00	50,00	42,7143	8,84419
Valid N (listwise)	14				

a. BRANŞ = tür

BRANŞ = ydil

Descriptive Statistics^a

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
ÖNTEST	6	35,00	49,00	42,0000	5,29150
SONTEST	6	39,00	49,00	43,3333	3,38625
Valid N (listwise)	6				

a. BRANŞ = ydil

BRANŞ = diğer

Descriptive Statistics^a

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
ÖNTEST	10	37,00	50,00	42,2000	4,66190
SONTEST	10	39,00	50,00	46,0000	3,88730
Valid N (listwise)	10				

a. BRANŞ = diğer

BRANŞ = sınıf öğretmeni

Descriptive Statistics^a

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
ÖNTEST	14	29,00	49,00	40,9286	5,19562
SONTEST	14	30,00	49,00	42,8571	5,21620
Valid N (listwise)	14				

a. BRANŞ = sınıf öğretmeni

Kaynakça

Akkoyunlu, B. (1999). TED Ankara Koleji Vakfı İlköğretim Okulu ve Lisesi'nde Bilişim.

Eğitim '98-99. TED Ankara Koleji. Cilt:1, Sayı:2. 12-18

DPT (2001). BilişimTehnolojileri ve Politikaları. Özel İhtisas Komisyonu Raporu. DPT: 2560- ÖİK: 576

International Society for Technology in Education (ISTE) (2000). National Educational Technology Standards for Teachers. ISTE, Eugene

Khan, B. (Ed). (1997) **Web Based Instruction**. Educational Technology Publications.
Englewood Cliffs